

NAAR EEN NIEUW EVENWICHT IN DE BOEKENWERELD?

Jef Maes

Adjunct-directeur Boek.be

Wie ben ik?

- Adjunct-directeur Boek.be
- Hoofd Kenniscentrum
- Verantwoordelijk voor opleiding, onderzoek en innovatie in boekensector

Wat is Boek.be?

- Confederatie van het Vlaamse Boekenvak
- belangenvereniging van uitgevers, importeurs en boekhandels in Vlaanderen
- Contact: jef.maes@boek.be
- Twitter: @jefmaesboekbe

Korte inhoud

- Schets van de ontwikkeling in het boekenvak op vlak van digitalisering
 - > In de VS
 - > In Nederland en Vlaanderen
 - > Situatie in de bibliotheken
- Uitdagingen voor de boekensector
- Evenwicht boekhandel en bibliotheek
- Nieuwe situatie in digitale wereld
- Nieuw evenwicht mogelijk?

Ontwikkelingen in het boekenvak

Ontwikkelingen in het boekenvak: de VS

- VS: zij staan verder in ontwikkeling e-book markt
 - > Eerder met e-books gestart
 - VS gestart in 2006: introductie van de Kindle
 - > E-lezen werd zeer toegankelijk
 - > Nederland en Vlaanderen gestart medio 2009
 - > E-books hebben een veel groter marktaandeel:
 - Eerste helft 2014 +/-25% van de markt

Ontwikkelingen in het boekenvak: de VS

Boekenlandschap VS is compleet anders dan bij ons

- VS heeft (en had) een lage boekhandelsdichtheid
- Internet (Amazon) bracht boeken bij een groter publiek
- Amazon groeide snel uit tot de grootste boekhandel
 - > Één markt, één taal, één it-provider
- E-books werden snel goedkoper: gemiddeld \$9,99 voor een e-book
- De fysieke boekhandel (Borders e.a.) werd het slachtoffer
 - > Laatste jaar een kentering: “buy local”

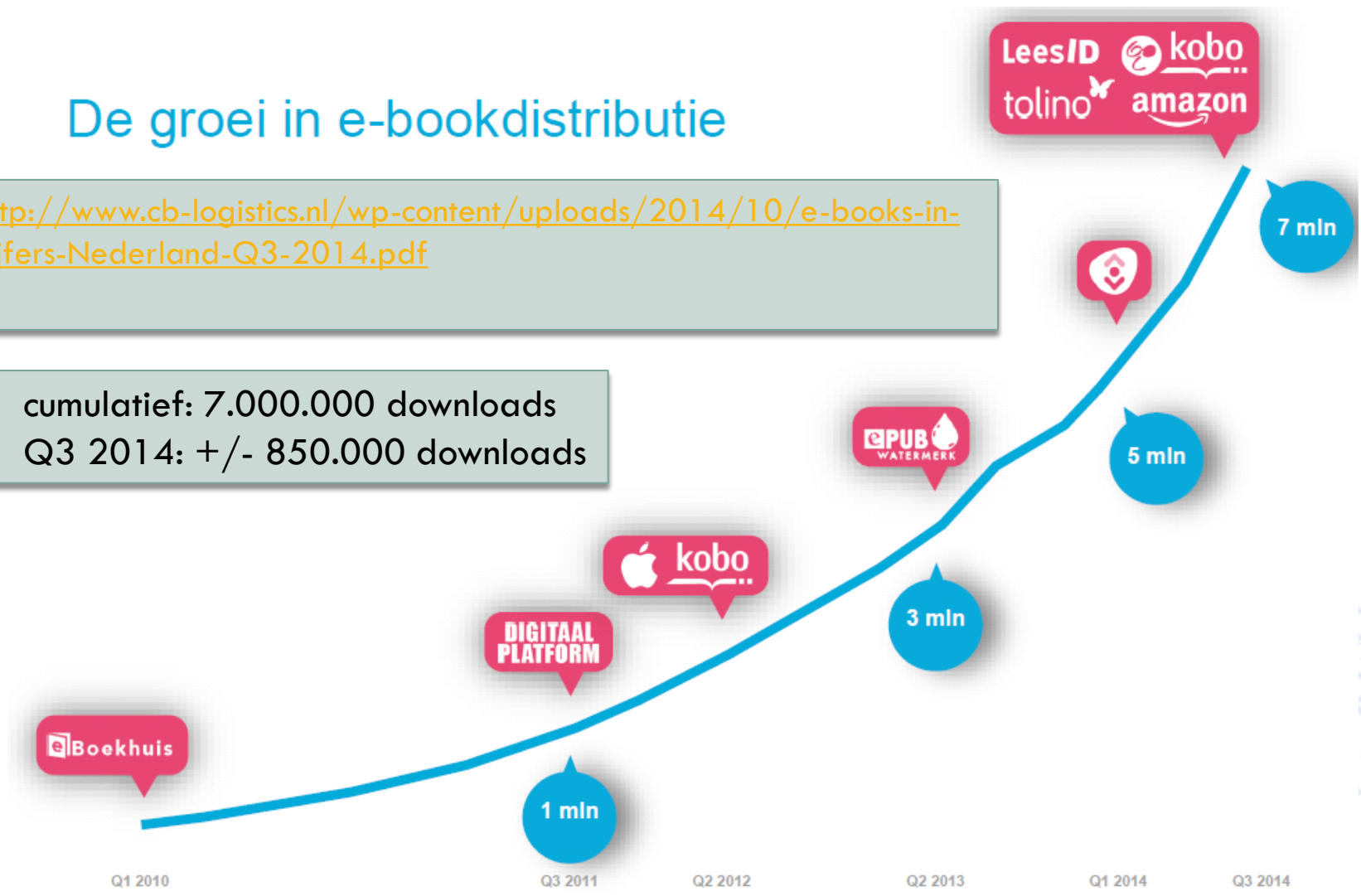
De VS is inderdaad verder, maar beter?

Situatie in Vlaanderen en Nederland

De groei in e-bookdistributie

<http://www.cb-logistics.nl/wp-content/uploads/2014/10/e-books-in-cijfers-Nederland-Q3-2014.pdf>

- cumulatief: 7.000.000 downloads
- Q3 2014: +/- 850.000 downloads

Met dank aan CB

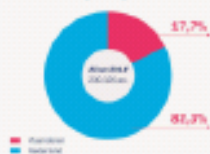
Situatie in Vlaanderen en Nederland

e-books in Vlaanderen

de ontwikkeling van e-books in Vlaanderen (Q2 2014)

afzet

Vlaanderen versus Nederland (afzet)

aandeel e-books in de totale verkoop

aandeel e-books in de online verkoop

genreverdeling (afzet)

'Nog maar 1 van de 50 verkochte e-books heeft Adobe DRM'

bestandsbeveiliging (afzet)

aanbod

bestandsformaten

e-book versus papier

retailers

devices

e-books in cijfers

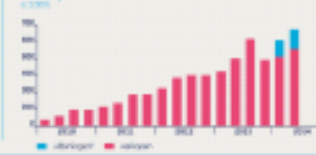
de ontwikkeling van e-books in het Nederlands taalgebied (Q2 2014)

afzet

afzet cumulatief

afzet per kwartaal

aandeel e-books in de totale verkoop

aandeel e-books in de online verkoop

'Online is 1 van de 4 verkochte boeken een e-book'

genreverdeling (afzet)

bestandsbeveiliging (afzet)

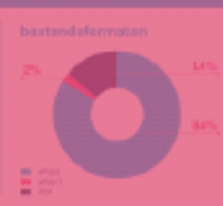

'Nog maar 1 van de 50 verkochte e-books heeft Adobe DRM'

aanbod

bestandsformaten

e-book versus papier

retailers

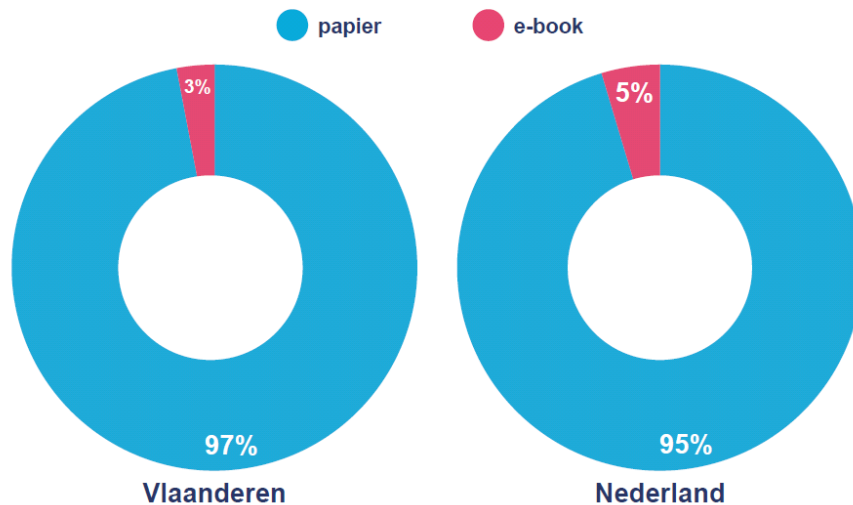
devices

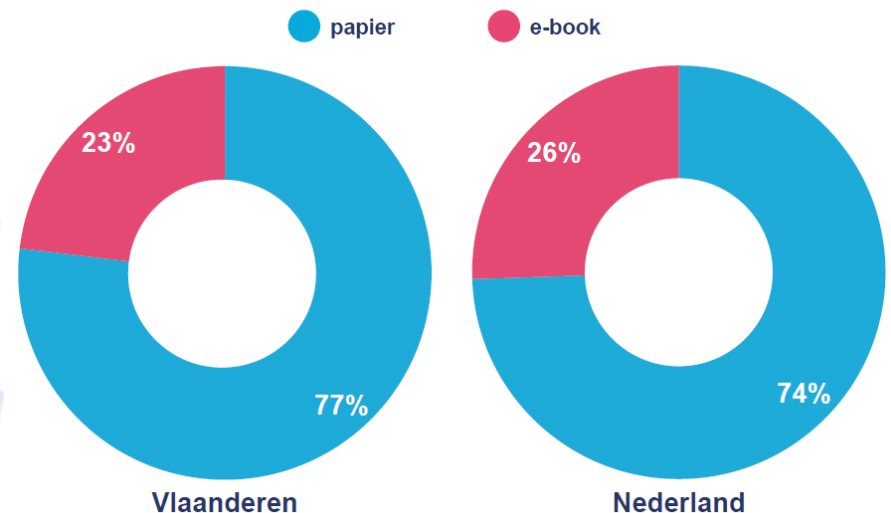
Situatie in Vlaanderen en Nederland

- Gelijkenissen:
 - > 34.270 titels beschikbaar
 - > 20 nieuwe e-books per dag
 - > 277 uitgevers
 - > 176 retailers
- Verschillen:

Verschillen: aandeel e-books in totale verkoop

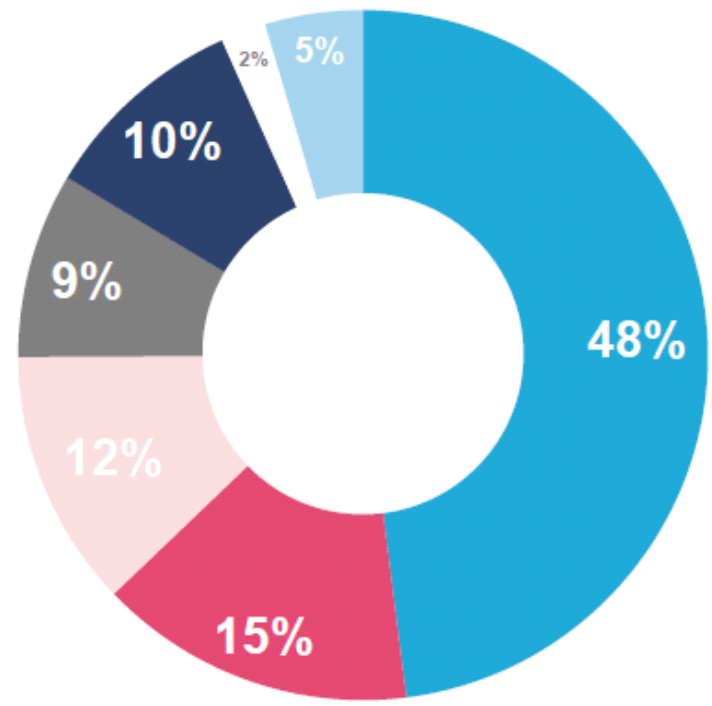
Verschillen: aandeel e-books in online verkoop

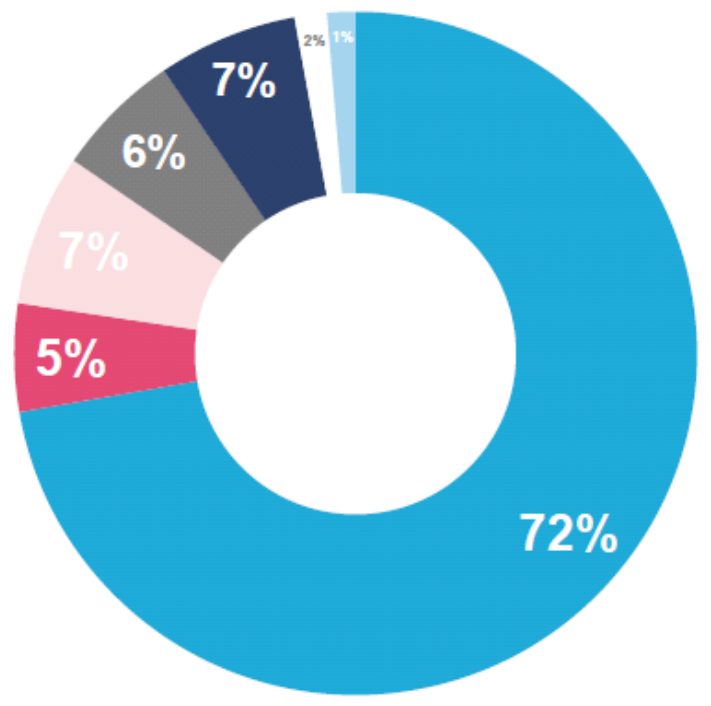
Situatie in Vlaanderen en Nederland

Welke genres zijn populair bij e-books?

- literaire fictie (300)
- managementliteratuur (800)
- mens en ontwikkeling (700)
- kinderboeken (200)
- non-fictie (400 en 600)
- reizen (500)
- educatief (000, 100 en 900)

genreverdeling in titelaanbod

genreverdeling in afzet

Uitdagingen voor de boekensector

- Wie bepaalt de prijs van het e-book?
 - > affaire Hachette vs Amazon
 - > Gereguleerde boekenprijs voor e-books?
- Structurele daling van de verkoop van papieren boeken:
 - > In al onze omringende landen in 2014: -3 tot - 6%. NL -10%!
- Online verkoop stijgt naar 20% van de markt:
 - > Nederland reeds 20% - Vlaanderen 13%
 - > Fysieke boekhandel ligt onder vuur
 - > Aantal boekhandels daalt jaar na jaar
- Selfpublishing:
 - > Technologie maakt productie en distributie veel gemakkelijker
- Auteurs: honorarium ligt lager op lagere prijzen - welke auteurs zullen nog van hun pen kunnen leven?

Uitdagingen voor de boekensector

- Rendement van de uitgeverijen ligt onder vuur

Vier befaamde Nederlandse uitgeverijen stappen uit WPG

WILCO DEKKER/VOLKSKRANT.NL
13-05-14, 12.49u

De etalage van boekhandel Athenaeum in Amsterdam. ©ANP

Vier bekende Nederlandse boekenuitgeverijen van het in de rode cijfers geraakte WPG Uitgevers gaan zelfstandig verder. Querido, de Arbeiderspers, Nijgh & Van Ditmar en Athenaeum - Polak & van Gennep worden via "een vriendelijke management buy-out" verzelfstandigd. WPG gaat verder met onder meer De Bezige Bij en A.W. Bruna.

Veel rode cijfers onder Vlaamse uitgeverijen

24 augustus 2012 - Hannah Jansen Morrison - 0 reacties [in](#) [f](#) [t](#) [e](#) [p](#) Afdrukken

Volgende week moeten Vlaamse uitgeverijen hun jaarrekening inleveren bij de Nationale Bank. Veel daarvan zullen een overzicht met rode cijfers moeten voorleggen, zo concludeerde dagblad *De Standaard*.

Van de elf uitgeverijen waarvan het Vlaamse dagblad de jaarrekening inzag, staan er zeven in de min. Niet verrassend, gezien cijfers van GfK die over juli al lieten zien dat de boekenomzet met 7,9 procent was gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor. In Nederland bedroeg die daling zelfs 9,7 procent.

Prijsstructuur van een boek

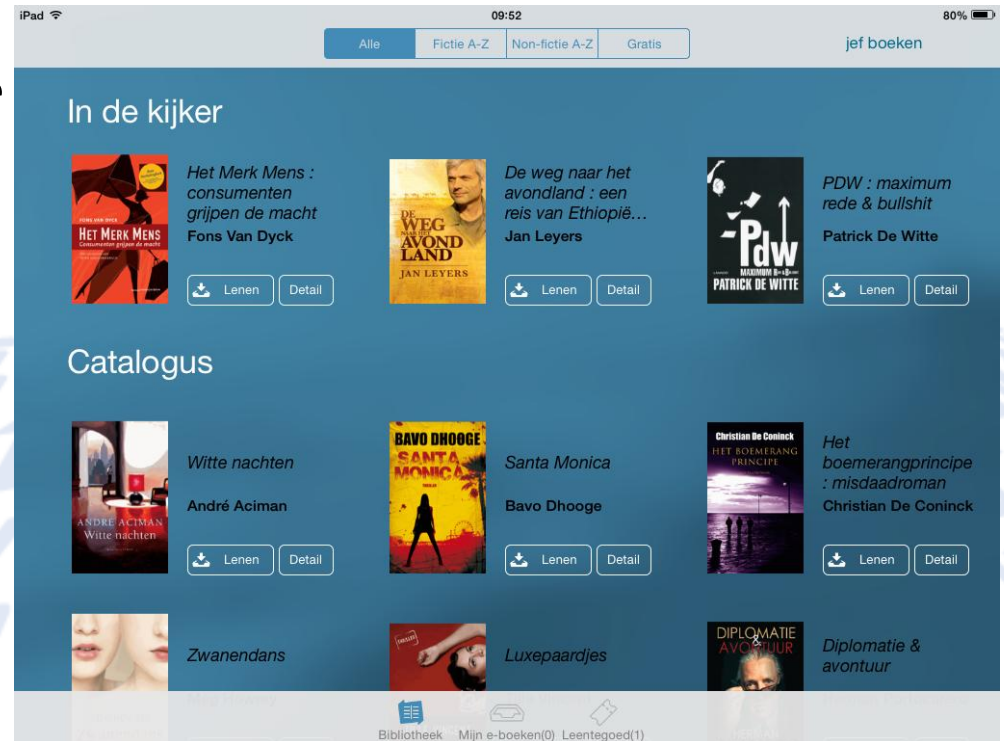
	PRIJSSTRUCTUUR VAN EEN BOEK		
	Papier		e-book
verkoopprijs incl. btw	€ 19,95	verkoopprijs incl. btw	€ 13,95
btw 6%	€ 1,13	btw 21%	€ 2,42
prijs excl. Btw	€ 18,82	prijs excl. Btw	€ 11,53
royalty's 10%	€ 1,88	royalty's 25%	€ 2,88
gemiddelde marge 45%	€ 8,47	gemiddelde marge 35%	€ 4,04
Rest voor de uitgever	€ 8,47	rest voor de uitgever	€ 4,61

- e-book nu gemiddeld 70% van een papieren boek
- Excl. Btw = +/- 60%
- Auteurs willen evenveel royalty ontvangen
 - Procentueel hoger voor e-book
- Drukkost van een papieren boek: lager dan geschat: +/- 1 €
- IT kosten voor e-books: hoger dan geschat
- Marge voor de uitgever voor e-book = +/- de helft van papieren boek

Situatie in de bibliotheekwereld

Situatie bibliotheken: Vlaanderen

- Vlaanderen: proefproject Bibnet
 - > Beperkt aanbod: +/- 400 titels
 - > Via een app op tablet en smartphone, niet via e-reader
 - > 5€ voor 3 uitleningen
 - > Voucher afhalen in de Bib (verandert vanaf 4/11/2014)
 - > Beperkt succes
 - > Ook beperkte promotie

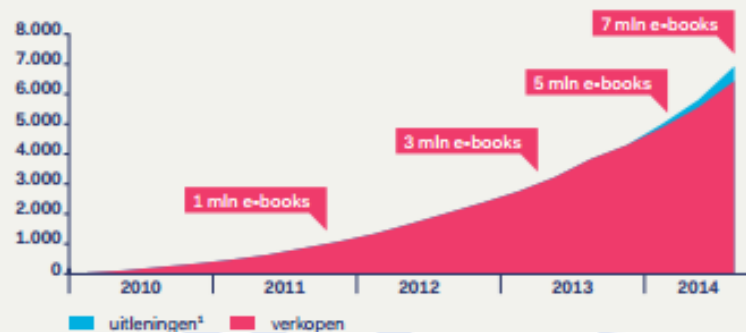
Situatie Nederland

- Nederland: zowat 5.000 titels uitleenbaar
 - > Gratis uitleningen
 - > Vooral titels uit backlist, geen actuele titels (>6 maand)
 - > Groot succes:
 - Ongeveer 125.000 gebruikers - 530.000 uitleningen
 - Kanttekening: slechts 10% leest langer dan 30 min.
 - 25% van de afzet = uitleningen
 - > Budget: 6 miljoen €

afzet

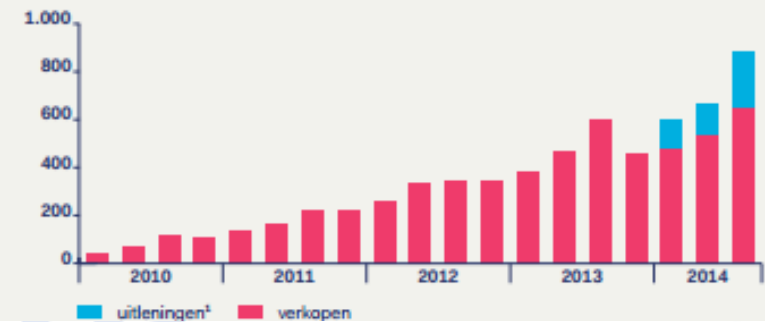
afzet cumulatief

(x 1.000)

afzet per kwartaal

(x 1.000)

Boekhandel vs. Bibliotheek

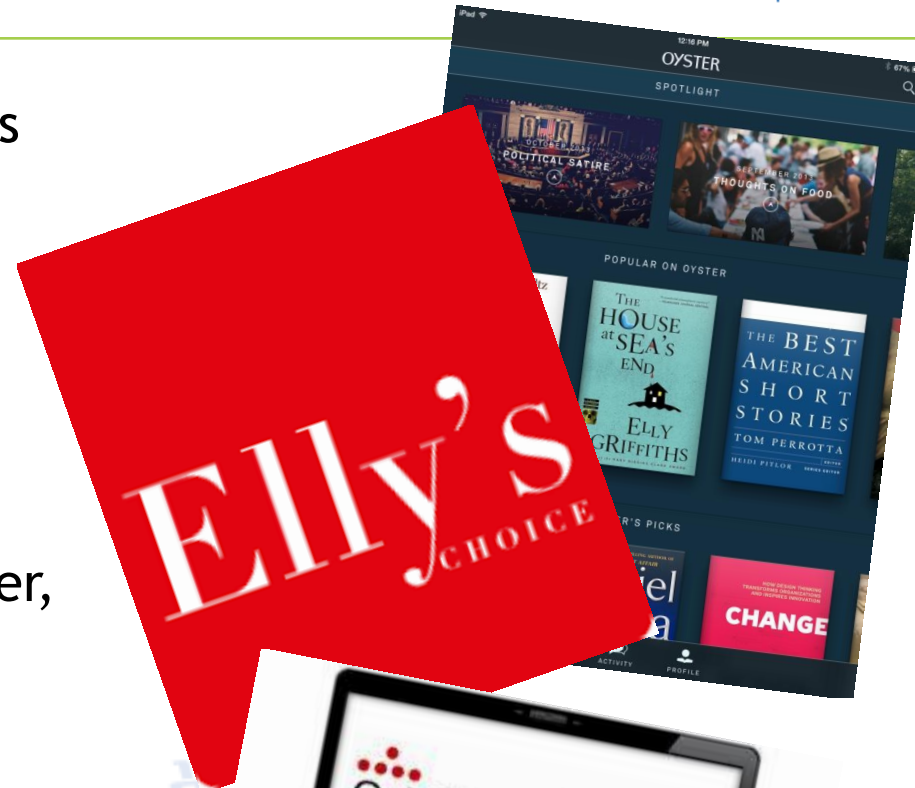
- Jarenlang een evenwicht:
 - > bibliotheek is/was verlengstuk van de boekhandel
 - > Bibliotheek is klant van de boekhandel
 - Grote druk op de kortingen: 25% of meer
 - Overheid als slechte betaler: boekhandel als kredietverschaffer
 - > Bibliotheek werkt samen met de boekhandel
 - lezingen, acties,
 - > Bibliotheek is belangrijke leesbevorderingsinstelling
 - > Boekensector steunt bibliotheeksector tegen besparingen

Boekhandel vs. Bibliotheek

In de digitale wereld verandert plots heel veel

- geen limiet op beschikbaarheid tegenover fysieke beperking
- gratis versus betalen
- uitlenen versus huren
- abonnementsformules zoals Oyster, 24 symbols, scribd
 - > cfr. spotify en netflix
- Nieuwe initiatieven zoals Elly's Choice

Twee visies

Twee visies:

- auteursrecht: basis waarop de boekensector zijn bestaan heeft uitgebouwd
 - > basis voor professioneel auteurschap
 - > basis voor professionele boekensector

versus

- open access: alle content en informatie vrij toegankelijk
 - > campagne EBLIDA : “het recht om digitaal te lezen”

“Recht om digitaal te lezen”

Zeer succesvolle campagne want de doelstelling is reeds bereikt!

- Iedereen kan aan e-reading doen
- Is zoals een campagne voor “algemeen stemrecht”

- De echte vraag is: bibliotheken willen het recht om alle e-books uit te lenen.
 - Waarom niet “het recht op e-lending”?
- Welke impact heeft dit op
 - Inkomens van de auteurs?
 - Positie van de uitgevers en boekhandels?
- Betekent het recht op wonen dat je een gratis huis krijgt? Of het recht op onderwijs dat schoolboeken gratis zijn?
- Boekensector wil zeker onderhandelen, maar vanuit wederzijds respect voor de positie van beide partijen

The 2013 Sieghart report (UK)

- The interests of publishers and booksellers must be protected by building in frictions that set 21st-century versions of the limits to supply which are inherent in the physical loans market (and where possible, opportunities for purchase should be encouraged). These frictions include the lending of each digital copy to one reader at a time, that digital books could be securely removed after lending and that digital books would deteriorate after a number of loans. The exact nature of these frictions should evolve over time to accommodate changes in technology and the market.

- Beperkingen inbouwen in het aantal gelijktijdige uitleningen? Of indien geen beperkingen, een faire kost hiervoor afspreken
- Verwijdering na de voorziene leestijd regelen
- Beveiliging voorzien tegen kopieergedrag en piraterij
- ...

Positieve voorbeelden?

1. Nederland: zie info hierboven
2. Frankrijk:
 - samenwerking tussen uitgevers, E-distributeurs, boekhandels, CNL, Dilicom en openbare bibliotheken.
 - PNB: samenwerking met alle partijen (dus ook de lokale boekhandel) kàn bij de uitleen van e-boeken door de bibliotheek.

Accueil > Dilicom présente son projet de Prêt Numérique en Bibliothèque

Dilicom présente son projet de Prêt Numérique en Bibliothèque

Baptisé "PNB", le Prêt Numérique en Bibliothèque est un projet au service de l'interprofession mis en œuvre par DILICOM, afin que les libraires, partenaires naturels des bibliothèques et des éditeurs, restent impliqués dans le développement de la lecture publique. Ce projet s'inscrit dans le prolongement du hub Dilicom qui assure depuis 2010 les échanges d'information et les transactions relatifs aux livres numériques entre les e-distributeurs et les libraires.

[Lire le document de présentation de PNB](#)

[< Actualité précédente](#)

[Retour à la liste](#)

[Actualité suivante >](#)

- Het bestelproces van e-boeken loopt via de boekhandelaars
- metadata van de e-boeken via Dilicom
- De consultatie van e-boeken door de eindgebruiker (afhankelijk van de uitgever): via download (beperkt in de tijd) of via streaming.

Uitdagingen voor de boekhandel?

- Bezoek van 25 boekhandelaren aan innovatieve boekhandels in Londen
 - Beleving wordt superbelangrijk: bijna dagelijkse activiteiten
 - Ontmoetingsplaats: koffieshop, cakeshop, ...
 - Eigenzinnige selectie en persoonlijk advies
 - <http://jefboeken.blogspot.be/2014/09/boekhandels-in-londen-inspirerende.html>
 - http://www.standaard.be/cnt/dmf20141002_01299911

Uitdagingen voor de bibliotheek?

- Bibliotheek van Almere in de picture
 - Nieuwe bibliotheek geopend in 2010
 - Ontmoetingsruimte:
 - Zetels, gratis wifi, café, evenementen, leestuin, ...
 - the Seats2meet Serendipity Machine:
 - Biedt mogelijkheid om contacten te leggen tussen bezoekers op basis van profiel, skills en interesses
 - Gebaseerd op retailconcepten
 - Verschil met een boekhandel?
 - Meer dan 1 miljoen bezoekers in 2013
 - <http://www.shareable.net/blog/how-a-new-dutch-library-smashed-attendance-records>

- Boekensector staat voor grote uitdagingen: financiële onzekerheid, nieuwe spelers, ...
- Idem voor de bibliotheken
- Niet het geschikte moment om de tegenstellingen aan te scherpen
- Overleg en samenwerking kan tot meer resultaten leiden
- Misschien te beginnen bij de retail:
 - > boekhandel en bibliotheek onder één dak?

Bedankt!

jef.maes@boek.be

twit [@jefmaesboekbe](https://twitter.com/jefmaesboekbe)

Blog: <http://jefboeken.blogspot.com/>